

ህወሓት ወስኑ

ገድሊ ኤርታራ ብፍላይ ተሓኔ (ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ) ነቲ ብውገን ትግራይ ዝተጀመረ ቃልሲ ኣንጻር መግዛእቲ ኢትዮጵያ ኣብ ውሽጢ ሜዳ ኤርትራ 1976 ኣትዩ ዝኣክል ዕጥቂ ነቲ ኣብ'ቲ እዋን TLF (ተጋድሎ ሓርነት ትግራይ) ዝፍለጥ ዝነበረ ደሓር TPLF (ህወሓት) ዝኾነ ክሰብ 79-80 ጽቡቕ ዝምድና ዝነበሮ እዩ ነይሩ እንተተባህለ ምግናን ኣይኮነን።

እቲ ናብ ሕማቕ ኩነታት ዘብጽሖ ሎሚ ዳርጋ ምሉእ ህዝቢ ኤርትራ ዝፈልጣን፡ ህዝቢ ትግራይን መንግስቲ ኢትዮጵያ ዝፈልጦ ባድመ ዝጠንቐ ኣብ መንጎ ህወሓትን ጀብሃን ምፍሕፋሕ ስለዝተረኸበ ተሓኔ ድማ በቲ ዝነበሩ ወተሃደራዊ ሓይሊ ነቲ ናትና ባድመ መሬት ኤርትራ ተኸላኪላትሉ።

እዞ ቂም ነታ ጥፍኣት ጀብሃ እትምነ ዝነበረት ህዝባዊ ግንባር ኢሰያስ ዝመርሖ ንክልቲኦም ምሕዝነት ዝፈጠረት ስለዝኾነት ተሓባቢሮም ነቲ ኣብ ውሽጢ ትሓኔ ድኻማት ዝነበረ ሓዊስካ ካብ ሜዳ ኤርትራ ብናይ ክልቲኦም ተሃሪማ ናብ ሱዳን ኣተወት።

እቲ ህወሓት ካብ ኢሰያስ (ህግ) እንታይ ከሲቡ እንተ ኢልና እታ ባድመ ካብ'ታ እዋን ጀሚሩ ምምሕዳር ወያነ ክትከውን ተወሲኑን ክሰብ ሕጂ እውን ኤርትራ ሓንቲ ልዕላዊት ሃገር ኣብ 1991 እናተመስረተት ጎደሎ ባድመ ኢና ናጻነት ረኪብና እንተተባህለ ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ኣይኮነን።

እዚ ተባሂሉ ንታሪኽ ገዲፍና ንሕና በቲ ገድሊ ኤርትራ ዝመጻእና ማለት ኤርትራ ሓንቲ ካብ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ነጻ ክትከውን ፡ህዝቢ ኤርትራ ድማ ኣብ'ታ ነጻ ሃገር ባዕሊ ናይ መጻኢ ዕድሉ ዝውስን ዲሞክራሲን ፍትሕን ዝነግሰላ፡ ቅዋማዊ ምሕደራ ዝህልዎ እዩ ነይሩን ዘሎን።

እንተኾነ ግን ኣይተዓደልናን ናይ ሕማቕ ኣጋጣሚ ኤርትራን ህዝቢ ኤርትራን ብናይ ኢሰያስ ጉጅለ እትምራሕ ኣብ ባይታ ወዲቓ ኣላ።እቲ ብውገን ኢትዮጵያ ተቐውምቲ ብፍላይ ህወሓት ነቲ ዝረኽብኩሞ ናይ ስልጣን ዕድል ኩሉ እንተዘይተባለ ህዝባዊ ግንባር ብመቐጻልታ ሰውራ ኤርትራ ዓቢ ሓገዝ ገይሩልኩም ኢዩ።

እታ ኤርትራ ከም ሃገር ተፈጢራ እያ ፡ምስ ኩሉ ሽግራታ ድማ ክትህሉ ኢያ ኤርትራውያን ደቓ ስለዝኸፈሉላ፡ እቲ ዝረኽብኩሞ ዕድላት ንኢትዮጵያ ከተመሓድሩ ዝህልወኩም ዝምድና ምስ ኤርትራን መንግስቲ ኤርትራን ነዊሕ ከይከድኩም ኣብ'ታ ዘራኽቡኩም ዋላ ቐንዲ ጠንቂ ናይ እቲ ውግእ እንተዘይኮነት ናብ'ታ ባድመ ከም ምክንያት ተጠቐምኪምሉ። ከም'ቲ ዝረእያናዮ ድማ ብዙሕ ደም ፈሲሱ ብክልቲኡ ወገን፡ብናይ ኣልጀርስ ስምምዕ ድማ በቲ ውሳኔ ፍርዲ ሄግ መወዳእታን ቐያድን ውሳኔ ዝተወሰነ ክሰብ ሕጂ ኣይተቐበልኩምን ኣይተግበርኩምን።

ኣብ'ዚ ናይ 27 ዓመት ንኢትዮጵያ ብሽርክነት ኢህወዴግ ከተመሓድሩ ከለኹም ንሕዝቢ ኤርትራ ናብ ስደት ኣምራሖ ብትግራይ ህዝቢ ብፍላይ ጽቡቕ ገይሩ ስለዝተቐበሎ ብሽም ህዝቢ ኤርትራን ደላይ ለዋጢ ከመስግን እፈቱ ብተመሳሰሊ ኣብ መላእ ኢትዮጵያ ከምኡ። እቲ ዕድል ናይ ምምራሕ ዝረኽብኩሞ ግን ነቲ ህዝቢ ኤርትራ ብፍላይ ኤርትራዊ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ

ነዊሕ ዓመታት ዝገበረን ዝተወልደን ዝዓበየን ካብ 70 ሸሕ ህዝቢ ንኹሱጎግ ንብረቱ ዘረፍኩም፣ ነቶም ነቲ ስርዓት ኢሰያስ ዝጀመረዎ ዝነበሩ ብፍላይ ቅድሚ እቲ ውግእ ባድመ ኣሕሊፍኩም ክእሰሩን ክህደኑን ዝገበርኩምን ነቲ ድሕሪ ውግእ " ናይ ጸላእያይ ጸላኢ ፈታውያይ" ዝብል ተኸተልኩም ፋሕተርተር ኢልኩም ዕድላት ክትከፍትሉ ምክኣልኩም ኣወንታዊ ዕድል ኢዩ ኢልና ምስ ስኽፍታና ተቐቢልናዮ።

እቲ ደንበ ተቋውሞ ኤርትራ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ዝነበረ መሰርሒ ናትኩም ክትገብርዎ እንበር እቲ ዝድለ ሓገዝ ሂብኩም ኣብ ኤርትራ ንዓኹም ኣብ ሰሜን እትርከብ ሃገር ህግደፍ (ኢሰያስ) ኣልያ ሰላም ቕሳነት ዘለዎ ዲሞክራሲያዊት ኤርትራ ክትርእዩ ኣይከኣልኩምን፣ እንተሓሰብኩም እውን ኣይደለኹምን እዩ ዝእምነቶይ። እዚ ከም ኣብነት ዝውሰድ በረኽት ስምኡን ኣባል ኢህወዴግ መራሕነት ኣብ ፓልቶክ ናይ ኤርትራውያን ከም ጋሻ መጺኡ ዝሃበ መግለጺ " እዚ ናትና ኤትኒካዊ ምምሕዳር እዩ ዝበለጸ እዩ ዝበለጸ" ነቲ መትከል ዲሞክራሲን ፍትሕን ዕሸሽ ኢዩ ኢሉዎ።

ምስዚ ዝተተሓሓዘ ኢትዮጵያ ንስኹም እትመርሑዎ ነቲ ናይ ዶብ ብይን ዘይምቕባል ንመንእሰይ ኤርትራ ደረት ዘይብሉ ኣገልግሎትን ስደትን፣ ንስርዓት ኢሰያስ ስልጣኑ ምንዋሕ ዕድል ኢኹም ከፊትኩምሉ፣ ንደንበ ተቋውሞ ድማ ብፍላይ ንብሄራዊ ምንቕሳቕሳት ኤርትራ ብዝያዳ ተተባዕወንን ትሕግዝዎምን ነይርኩም፣ ንምርባሕ ውድባት ኤርትራ እውን ብኣሉታ ግደ ተጻዊትኩም ፣ ኣብ ሓይ እዋን ድማ ሓድሽ ንመንግስቲ ኤርትራ ምቕያር(regime change) ፖሊሲ ዝብል ኣልዒልኩም ኤርትራዊ ሰልፍታት ውድባትን ህዝብን ብልዕላውነት ኤርትራ ዝኣምን ዓገብ ብምባል ምቕያርን ምልዋጥን ናይ ኤርትራውያን መሰል ጥራሕ ኢዩ ኢሉ ዝሃበሉ እዋን ነይሩ።

እዚ ኹሉ ሓሊፉ ንስኹም ህወሓት ክሰብ ዶክተር ኣብይ ኣሕመድ ዝመጽእ ዝለዓለ ኢድ ነይርኩም ኣብ ምምሕዳር ኢትዮጵያ ብኹሉ መዕቕንታት እውን ዓቢ ኣስተዋጽኦ ኣብ ምምዕባል ሃገር ኢትዮጵያ ተጻዊትኩም ኢኹም፣ እቲ ፖለቲካዊ ኩነታት ፈጢሩዎ ዘሎ ናትኩም ካብ መሪሕ ግደ ምልጋስኩምን፣ ናትና ሰላ ኣብይ ኣሕመድ ነቲ ካብ ህዝቢ ኤርትራ ተሰዊሩ ዝጸንሐ ናይ ኢሰያስ ክሕደትን ንኤርትራ ህዝባን ልዕላውነት ኣብ ዓቢ ሓደጋ ዘውደቕ፣ እቶም በቲ ስርዓት ዝተደናገሩ ኤርትራውያን ከይተረፉ ዝርድኦ ዘሎ እዩ በጺሕና። እቲ ዓቢ ሕቶ ናበይ ኢዩ ዝኸይድ ህወሓት ምስኡ ድማ ትግራይ ከም ትግራይ ሃገር ድያ ወይስ ክልል ዝምልሰ እቲ ህዝቢ ኢዩ፣ እንተኸነ ህወሓት ክውስን ይግብኦ።ኣብዚ እዋን ካብ ብዙሓት ወገናት ትግራይ ኢትዮጵያ ኣይተርብሓናን እያ፣ ናይ መጻኢ ዕድልና ንወስን ማለት ሃገር ክንከውን ንገንጸል ካብ ዓባይ ኢትዮጵያ ዝብልን እቲ ሓይ ሸነሽ ድማ ምናልባት ዕድላት ኣሎ ኢትዮጵያ ክትድሕን ንሕና እውን ረብሓና ኣብታ ዓባይ ሃገር ኢዩ፣ ልፍንቲ ጌርና ኣብታ ዝነበርናዎ ክንምለስ ሕገ- መንግስቲ ይከበር እንበር ንጽመም ዝብሉ እሻቓሊ ኩነታት ከምዘሎ

እንደዚህ ነገር ምክኒ ኣይንዝንግዕን እታ ምርጫ ግን ናትኩም እያ፡ እታ ሕቶ ድማ ኢትዮጵያውን ዲኹም ትግራዎት መልስዎ።

ከም ድልዎት ብኤርትራዊ ሃገራዊ ረብሓ ክርኤ ከሎ ንዓና ኤርትራውያን ሓንቲ ትግራይ እትበሃል ሃገር ብእትመርጽ ስርዓተ- ምሕደራ ብዘየገድስ ጽቡቕ እዩ ወይ ኣገዳሲ ኢልና ንርኢ። ንሕና ኤርትራውያን ነቲ መሪር ቐልሲ ኣንጻር ባዕዳዊ መድዛእቲ ኣምሓራ ደምሲሱ ዝመጸት ነጻነት ከየስተማቐረ፤ ነቲ ንኤርትራ ዝመርሕ ዘሎ ጉጅለ ኢሰያስ ኣብ ውግእን ወረ ውግን ስለዝሸመሞ እቲ ሰፊሕ ህዝቢ ብዕቤት ኢትዮጵያን ናይ ኤርትራ ልዕላውነት ዝኸሕድ ወስታታት ክሰምዕ ከሎ ክሰግእ ባህርያዊ ስለዝኾነ ኣቕልቦ ክትህብሉ ይግባእ።

እታ ዓንቐጽ 39 ኣብ ቕዋም ኢትዮጵያ ዘስፈርኩማ ነዛ እዋን እንተደኣ ነይራ ናይ ብሓቕ ተግባራውነታ ሎሚ እያ። ካብ'ዚ ሓሊፉ ምስ ኢትዮጵያ ይሕሸና እንተ ኢልኩም ነቲ ተጻባኢ ወይ ጸላኢ ህዝቢ ኤርትራ ዝኾነ ጉጅለ ኢሰያስ ክትበኣሱ ኢልኩም ምስ ህዝቢ ኤርትራ ኣይትበኣሱ ።

ተስፋይ ካሕሳይ